

RAZVOJ NISKO KARBONSKOG TURIZMA

Crna Gora

Ponesite fotografije. Podijelite
uspomene. Ostavite samo otiske
stopala za sobom. Divlja ljepota
Crne Gore zaslužuje da bude
sačuvana. #lovemontenegro

Razvoj niskokarbonskog turizma u Crnoj Gori

Turizam je značajan izvor prihoda i mogućnosti za zapošljavanje u svim zemljama svijeta, i ima važnu ulogu u društvenom i ekonomskom razvoju. Međutim, ubrzan rast i razvoj nosi značajne posljedice na životnu sredinu i društvene tokove.

Turizam, kao ključni pokretač ekonomskog rasta i investicija u Crnoj Gori, je direktno i indirektno odgovoran za veliki udio u emitovanju štetnih gasova u atmosferu. Svojim učešćem od jedne trećine u crnogorskom bruto domaćem proizvodu i u polovini investicija u infrastrukturu, turizam će neizbježno biti važan, ako ne i vodeći faktor u projektovanom rastu nivoa uticaja na životnu sredinu.

Rješenje

Evidentan je trend rasta nivoa svijesti i razumijevanja posljedica karbonskog otiska na životnu sredinu kod turističke privrede i odgovornih turista.

Centar za održivi razvoj/UNDP i Ministarstvo održivog razvoja i turizma realizuju inovativni projekat „Razvoj niskokarbonskog turizma u Crnoj Gori“ koji finansira Globalni fond za životnu sredinu. Sa budžetom od 3 miliona dolara, u narednih 5 godina, projekat ima za cilj da doprinese smanjenju emisija štetnih gasova (prvenstveno CO₂) u sektoru turizma i značajno smanji negativan uticaj na životnu sredinu kroz:

- podršku transformaciji turističke ponude i jačanje međunarodne pozicije Crne Gore kao zelene destinacije;
- povećanje nivoa efikasnog korištenja energije i porast ‘greenfield’ investicija u turizmu;
- promovisanje održivog prostornog planiranja i razvoja održivih vidova transporta;
- podršku sektoru turizma u identifikovanju i sprovođenju ekonomski opravdanih mjera ublažavanja negativnog uticaja na životnu sredinu, sa posebnim naglaskom na smještajne kapacitete;
- uvođenje inovativnih finansijskih mehanizama za ublažavanje emisija koje se ne mogu izbjeći (šeme kompenzacije) i generisanje dodatnih prihoda i sredstava za uvođenje mjera za ublažavanje uticaja klimatskih promjena u turizmu i adaptacije na njih i
- edukaciju javnosti o važnosti razvoja niskokarbonskog, zelenog turizma.

Za uspjeh projekta, neophodno je aktivno učešće i doprinos velikog broja aktera iz državne uprave i lokalne samouprave, javnih ustanova i preduzeća, privatnog sektora, organizacija civilnog društva, međunarodnih organizacija, naučne zajednice, medija, lokalnog stanovništva i turista.

Četiri dimenzije projekta:

#1: Zakonski i strateški okvir za razvoj niskokarbonskog turizma

Jedan od ciljeva je da se ostvari saradnja sa donosiocima odluka na planu izmjena postojećih i razvoja novih zakonskih i strateških dokumenata u pravcu podrške razvoju nove, ekološki prihvatljive turističke ponude u Crnoj Gori.

Uvođenje ekološke sertifikacije za smještajne objekte, jednog od standarda poboljšanja kvaliteta i resursne efikasnosti imaće veliki broj pozitivnih efekata:

- smanjenje potrošnje energije;
- smanjenje potrošnje vode;
- smanjenje otpada;
- snižavanje troškova nabavke;
- smanjenje negativnog uticaja na životnu sredinu;
- otvaranje crnogorskog turizma ka rastućem tržištu ekološki obrazovanih turista;
- uvećanje profitabilnosti.

Inovativni pristup predviđa da svi novi projekti, programi i planovi u sektoru turizma, te prostorno-planska dokumentacija sagledaju i u najvećoj mogućoj mjeri, usvoje parametre za ublažavanje posljedica klimatskih promjena.

Predviđeno je uspostavljanje stalnog sistema monitoringa gasova sa efektom staklene bašte u sektoru turizma. Na ovaj način, pridružujemo se naporima nekoliko globalnih destinacija koje pilotiraju mjere za sprečavanje daljih klimatskih promjena u sektoru usluga.

2: Karbonski neutralna – zelena saobraćajna infrastruktura.

Crnogorska saobraćajna mreža se razvija paralelno sa razvojem Crne Gore kao turističke destinacije. Projektom su predviđene investicije u transportnu infrastrukturu i promovisanje održivih transportnih rješenja koja će odgovoriti na zahtjeve turističke privrede, uz pronalaženje mogućnosti za smanjenje karbonskog otiska.

Policentrični plan urbane mobilnosti za Bokokotorski zaliv i Prijestonicu Cetinje (koji je u izradi), olakšaće razvoj pristupačnijeg, bezbjednog, čistog, ekološki prihvatljivog i pouzdanog, savremenog sistema transporta. Istražice se i promovirati mogućnosti za uspostavljanje održivih, ekološki prihvatljivih rješenja javnog prevoza poput planirane žičare Kotor-Cetinje, inovativnih vidova međugradskog prevoza na vodi (solarni, hibridni brodovi / trajekti) u Bokokotorskom zalivu, povećane upotrebe električnih autobusa i prevoznih sredstava koja koriste biogas i/ili biodizel.

Planirano je da se otvore „Zeleni info centri“ za turiste, u sklopu autobuskih stanica na Cetinju i u Tivtu, koji će turistima pružati informacije o turističkoj ponudi i raspoloživim, ekološki prihvatljivim opcijama prevoza. Prednost će se dati nemotorizovanim vidovima transporta kroz unapređenje i razvoj pješačkih i biciklističkih staza. Posebna pažnja će se usmjeriti na edukaciju javnosti o karbonskom otisku različitih vidova prevoza, kao i na razvijanje on-line kalkulatora karbonskog otiska.

3: Finansijski mehanizmi za podršku mjera za ublažavanje efekata klimatskih promjena u turizmu.

Karbonska neutralnost ili način poslovanja sa niskim nivoom emisije štetnih gasova, otvara nove mogućnosti za biznise. Tamo gdje drugi vide prepreke, lideri i inovatori vide šansu da svoj poslovni uspjeh vežu sa pozitivnim, mjerljivim uticajem na životnu sredinu i društvo u cjelini.

Jedan od osnovnih ciljeva projekta je mobilisanje dodatnih finansijskih resursa za aktivnosti ublažavanja i adaptacije na klimatske promjene u sektoru turizma, kao i pružanje podrške uvođenju sistema kompenzacije za emisije štetnih gasova koje proizvode turisti, hoteli i saobraćajna industrija. Uvedeni programi i šeme kompenzacije poslužiće kao odlično marketinško sredstvo za 'zeleno pozicioniranje' Crne Gore, u cilju privlačenja ekološki obrazovanih turista.

Projekat će podržati niz investicionih projekata koji će pokazati brojne društvene, ekološke i ekonomske benefite mjera za ublažavanje uticaja klimatskih promjena u sektoru turizma. Stvaranje inovativnih partnerstava i pružanje podrške pilot projektima koji će obezbijediti smanjenje emisije štetnih gasova, ima za cilj razvoj Crne Gore kao karbonski neutralne destinacije koja turistima nudi poseban ugođaj netaknute prirode.

Predviđa se i pružanje stručne podrške partnerima u cilju boljeg razumijevanja i primjene zahtjeva, prepoznavanja i procjene izvodljivosti uvođenja mjera za smanjenje nivoa emisija štetnih gasova, odnosno obračuna i praćenja karbonskog otiska novih projekata u sektoru turizma.

#4: Edukacija javnosti o karbonskom otisku u turizmu.

Karbonski neutralan turizam je nova razvojna grana turizma, usmjerena na one turiste koji žele da smanje karbonski otisak svog putovanja i boravka. Imajući u vidu raznolikost područja – planine, morsku obalu, doline, rijeke i jezera – Crna Gora može imati neizmjerne koristi od ovog rastućeg trenda. Ekološki obrazovane turiste privlače destinacije koje nude iskustvo prirodne divlje ljepote. Razvijajući nisko karbonski turizam Crna Gora može postati prepoznatljiva ne samo kao sjajna destinacija za odmor, već kao jedno posebno interaktivno iskustvo za sva čula. Uz to, ekološki odgovorno poslovanje donosi dobrobit turističkoj industriji, pomaže očuvanju životne sredine i zaštiti biodiverziteta.

Šta je to moj karbonski otisak?

Svi mi proizvodimo iznenađujuće visok nivo štetnih gasova koji doprinose klimatskim promjenama. Naše svakodnevne aktivnosti – dok vozimo automobil, dok se grijemo, gledamo TV, kuvamo, radimo ili letimo avionom – proizvode štetne gasove poput CO₂.

Postoji veliki broj stvari koje svako od nas može da učini u pravcu smanjenja svog karbonskog otiska unošenjem malih promjena u naše svakodnevne navike – možemo smanjiti potrošnju energije, odabrati održivi vid putovanja ili kupovati proizvode sa niskim karbonskim otiskom.

Smanjite svoj štetan uticaj, počnite odmah!

Kada ljudi čuju izraz „karbonska neutralnost“, prvo što im padne na pamet je high-tech, atomska fizika, cigarete, skupi automobili, solarni paneli i slično. Ali stvarnost je mnogo jednostavnija. Postoji veliki broj jednostavnih načina da svi mi doprinesemo smanjenju karbonskog otiska bez dodatnih ulaganja, čak šta više, dosta toga nam štedi novac! Svoj karbonski otisak smanjićete ako:

- koristite javni prevoz, bicikl ili hodate kad god je moguće;
- vozite automobil na efikasan način: UGASI MOTOR! (u praznom hodu);
- koristite klima uređaje samo kada je neophodno;
- postavite energetske efikasne tuševe – smanjićete utrošak vode i energije;
- izbjegavate uključivanje polupraznih mašina za posuđe i veš;
- ugasite TV kad god ne gledate;
- ugasite kompjuter i druge aparate kada ih ne koristite;
- nabavite energetske efikasne kućne aparate;
- postavite energetske efikasne rasvjete;
- kupujete domaću hranu i proizvode, kad god je to moguće;

Turistička industrija – hoteli, tur-operatori, agencije i prevozna industrija uveliko počinju da uočavaju neophodnost smanjenja nivoa emisija štetnih gasova. Mjerenjem svog karbonskog otiska i smanjenjem svog štetnog uticaja na životnu sredinu – kad god je to moguće, odnosno kompenzacijom neizbježnih emisija, turistička privreda može:

- značajno uvećati svoj profit;
- povećati svoj udio na tržištu;
- ostvariti i ojačati lojalnost klijenata i privući nove, ekološki obrazovane goste;
- razviti autentičan brend.

Kontakt:

Centar za održivi razvoj / UNDP

web: www.me.undp.org

